

บทบรรณาธิการ: วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ (Journal of Liberal Arts and Service Industry)

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2569 (Vol. 9 No. 1 January-June 2026)

หัวข้อ: ก้าวข้ามกับดักเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม สู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล สีเขียว และซอฟต์แวร์อย่างยั่งยืน

ยินดีต้อนรับผู้อ่านทุกท่านเข้าสู่ วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในทศวรรษ 2020 ที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และวาระความยั่งยืน (Sustainability) ได้หลอมรวมเข้าด้วยกันอย่างแยกไม่ออก ปรากฏการณ์ที่เรียกว่า "การเปลี่ยนผ่านคู่ขนาน" (Twin Transitions) นี้ ไม่ได้เป็นเพียงทางเลือกเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับธุรกิจอีกต่อไป แต่กลายเป็น "ข้อกำหนดเชิงกลยุทธ์" และ "ใบอนุญาตในการดำเนินธุรกิจ" (License to Operate) ที่ทุกภาคส่วนต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในระยะยาว

บทความวิจัยในวารสารฉบับนี้นำเสนอแนวคิดและการค้นพบที่สะท้อนถึงการนำเทคโนโลยีและทุนทางวัฒนธรรมมาบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยสามารถแบ่งกลุ่มองค์ความรู้ออกเป็น 3 มิติสำคัญ ดังนี้ครับ:

1. การปลดล็อกข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมในการประยุกต์ใช้ AI

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและสีเขียวของไทย มักเผชิญกับข้อจำกัดที่ซ่อนอยู่ภายใต้บริบทเฉพาะตัว ซึ่งนักวิจัยในฉบับนี้ได้ทำการศึกษาอย่างลึกซึ้ง:

การบูรณาการ AI เพื่อความยั่งยืนในอุตสาหกรรม BCG: งานวิจัยของ ดร.ดนุพล แสงนาค ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของการใช้ AI ในธุรกิจไทยไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเร่งปลดล็อกอุปสรรคเชิงโครงสร้าง 3 ประการ ได้แก่ "กับดักทางภาษา" (Language Trap) ที่สร้างต้นทุนแฝงในการประมวลผลภาษาไทย, "ต้นทุนการทวนสอบ" (Verification Cost Barrier) ที่เป็นอุปสรรคต่อภาค SMEs และ "วิกฤตทักษะคู่ขนาน" (Twin Skills Crisis) หรือการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ทั้งด้านดิจิทัลและมาตรฐานสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ กัน

การทลาย "กับดักประสิทธิภาพ" ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์: งานวิจัยของ ดร.อัญชิษฐา ภูอุดม ค้นพบปรากฏการณ์ "กับดักประสิทธิภาพ" (Efficiency Trap) ที่องค์กรไทยมักเน้นใช้ AI เพื่อลดต้นทุนและลดอัตราค่าจ้างในระยะสั้นมากกว่าการสร้างคุณค่าระยะยาว ยิ่งไปกว่านั้น ค่านิยม "ความเกรงใจ" และระบบอาวุโสในสังคมไทยยังทำหน้าที่เป็นตัวบิดเบือนข้อมูล (Data Distorter) เนื่องจากพนักงานไม่กล้าแจ้งผลลัพธ์จากอัลกอริทึมที่ผู้บริหารให้ความเห็นชอบ งานวิจัยนี้จึงนำเสนอ "กรอบแนวคิด 3T" (Trust, Transparency, Touch) และการสร้างความปลอดภัยทางจิตวิทยา (Psychological Safety) เพื่อเป็นเข็มทิศในการบริหารคนร่วมกับเทคโนโลยีอย่างสมดุล

2. การจัดการเชิงกลยุทธ์และการมองภาพอนาคตในอุตสาหกรรมบริการและโครงสร้างพื้นฐาน

วารสารฉบับนี้ยังครอบคลุมไปถึงนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์ในการมองภาพอนาคตและการยกระดับอุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) และโทรคมนาคม:

การวิเคราะห์ฉากทัศน์ปัญญาประดิษฐ์ในอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย (พ.ศ. 2568-2576): บทความของ ชยวีร์ อังสุสิงห์ ได้บูรณาการกรอบแนวคิดมุมมองฐานทรัพยากร (RBV) และความสามารถพลวัต (Dynamic Capabilities) เพื่อฉายภาพอนาคต 4 ฉากทัศน์ของการเปลี่ยนผ่านสู่เครือข่าย 5G-Advanced และ 6G โดยเน้นย้ำว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคตไม่ได้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพขนาดใหญ่เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการปรับโครงสร้างทรัพยากรอย่างยืดหยุ่นภายใต้กฎระเบียบด้านอธิปไตยทางข้อมูลและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

การก้าวข้ามความย้อนแย้งด้านต้นทุนในอุตสาหกรรมไมซ์: บทความของ ดร.ปัญญาภรณ์ ตำนานวัน สะท้อนให้เห็นว่าความยั่งยืนได้กลายเป็นข้อกำหนดใฟภาคบังคับภายใต้มาตรฐาน ISO 20121:2024 อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ยังคงติดอยู่กับ "กับดักด้านต้นทุน" (Cost Paradox) ที่ต้องการปรับตัวแต่ไม่สามารถแบกรับต้นทุนการดำเนินงานสีเขียวที่สูงกว่าเดิมได้ จึงได้มีการสังเคราะห์ "โมเดลกลยุทธ์ 5-Is" (Intention, Integration, Implementation, Inclusivity, Impact) เพื่อเป็นกรอบแนวทางสร้างเครือข่ายพันธมิตรร่วมกัน (Green Clusters) เพื่อลดต้นทุนและยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันสู่ระดับสากล

3. การแปลงทุนทางวัฒนธรรมสู่มูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Soft Power)

มิติสุดท้ายที่ขาดไม่ได้สำหรับอุตสาหกรรมบริการในยุค "เศรษฐกิจฐานประสบการณ์" (Experience Economy) คือการเปลี่ยนรากเหง้าทางวัฒนธรรมให้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ:

กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาหารในเยาวราช: งานวิจัยของ สุวิมล จันทิพย์ ได้วิเคราะห์กลยุทธ์การยกระดับย่านมรดกวัฒนธรรมสู่การเป็นฮอว์กเวย์ระดับโลก ผลการวิจัยพบข้อเท็จจริงที่น่าสนใจว่า ปัจจัยด้าน 'ราคา' ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างฮอว์กเวย์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวในยุคนี้ยินดีจ่ายให้กับ "ประสบการณ์ เรื่องราว และความแท้จริง" ทว่า ย่านเยาวราชกำลังเผชิญความเสี่ยงจาก "ความแท้ที่ถูกจัดฉาก" (Staged Authenticity) ผลกระทบจากการเกิด Gentrification ที่ทุนสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ร้านค้าดั้งเดิม และปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขอนามัย งานวิจัยจึงได้เสนอ "โมเดล DRAGON" เพื่อเป็นแนวทางบริหารจัดการพื้นที่และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สาส์นจากบรรณาธิการ: บทความวิจัยทุกชิ้นในวารสารฉบับนี้สะท้อนให้เห็นเด่นชัดว่า "เทคโนโลยี" หรือ "ทุนวัฒนธรรม" เพียงอย่างเดียวไม่ใช่ยาวิเศษ หากแต่ความสำเร็จที่แท้จริงของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทยในยุคนี้ ขึ้นอยู่กับความชาญฉลาดในการบริหารจัดการข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม การปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างและเห็นคุณค่าของมนุษย์ ตลอดจนการรักษาสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมครับ

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผู้วิจัยทุกท่านในวารสารฉบับนี้ จะทำหน้าที่เป็นประทีปทางปัญญาให้แก่ผู้ประกอบการ ผู้กำหนดนโยบาย และนักวิชาการ นำไปต่อยอดและขับเคลื่อนประเทศชาติได้อย่างมั่นคงท่ามกลางอนาคตที่แปรปรวนครับ

กองบรรณาธิการ วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ